

DIRECTOR
Dr. AUGUSTIN POPA

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
BLAJ — JUD. TÂRNAVA MICĂ

INSERATE:

Un șir garmond: 6 Lei. La
publicări repetate după
învoială

Unirea

REDACTOR:
Prof. DUMITRU NEDA

ABONAMENTUL
Pe un an . . . 200 Lei
Pe 6 luni . . . 100 Lei
Pentru strălătatate 400 Lei

Foale bisericească-politică — Apare în fiecare Sâmbătă

Lupta omerică

Are ortodoxia ardeleană o ceată de bătuși confesionali. Asta le este profesiunea. Care nici nu-i așa de lepădat, cum pare. Căci dacă nu duce direct la Academie, în tot cazul te pune în legătură cu diferite bugete. Chiar și cu al Statului, nu numai cu al vlădicilor binecredincioase și bineplătitoare. (A se adresa pentru amănunte dlui Ghibu).

Așa se explică asalturile eroice pe care pomenitul sindicat al profesioniștilor le organizează cel puțin odată în an pentru „salvarea ortodoxiei” și, implicit, a întreg neamului românesc. Înta lor a fost, este și va rămâne aceeași: Roma și cei cari țin de ea, uniții. Instinctul de conservare le-a arătat-o: fiind siguri de nesucces, își asigură pentru totdeauna dreptul de a se război sine fine. Și de a-și cere solda. Pe care o merită. Dacă pentru alta nu, apoi neapărat pentru spectacolul amuzant pe care îl oferă țării la termene fixe. Este nespus de gălăgios și de un pitoresc oriental incomparabil. Într'un singur cuvânt l-a caracterizat de minune d. Matei dela Cluj. I-a zis: omeric. Sindicatul în care chiar dânsul are rolul lui Achile cel. iute de picior (nu de cap), poartă „lupte omerică” împotriva „convențiilor cu Roma”. — Minunat! Veniți de vedeți! Programul reprezentăției l-a scris d. Ghibu, în cărțuța cu titlul: „Nulitatea concordatului...” Răsfoiți o. Vă veți convinge pe loc că bine grăiește d. Matei.

La început o scenă feroasă. Cu mână sigură și neșovăitoare, d. Ghibu și aghiotanții săi retează capetele tuturor guvernelor României, dela unire până azi. Toți cari au stat în fruntea țării, Brătianu și Averescu, Iorga și Goga, Lapedatu, Goldiș și Tiulescu sunt niște găini zăpăcite, cari s'au lăsat jumulte fără să cârăie, de către diplomația papală; care, la rândul ei, n'are nici un alt rost pe pământ decât să pună pe Regele Hristos în slujba revizinoismului unguresc. Bine face d. Ghibu că-i masacrează. Au fost doar adevărați trădători de neam. Ne-au vândut Romei și, prin ea, ungarilor. Simțire românească și curat ortodoxă, minte luminată și patriotism desinteresat n'a avut și n'are decât d. Ghibu et Comp.

Actul al doilea e mai duios. Ceata omerică plânge de jalea uniților. Concordatul pe ei i-a lovit mai rău. Le-a luat privilegiile cu cari îi dăruise Constituția și Legea cultelor. Nu mai sunt biserică română. Nu mai sunt nici biserică, ci doar o biată religie. S'a dus și „întăietatea” bisericii românești unite față de celelalte culte istorice din țară. S'a dus! — De plâns e și biserica Romei însăși. Concordatul creiază o sumedenie de cazuri de „inaplicabilitate chiar a dreptului canonic romano-catolic”, și de „inaplicabilitate a concordatului însuși”. (pg. 34). Se poate ceva mai imposibil decât această încurcătură? — Vai și amar de ortodoxie. Catolicii au măcar ceva libertăți la creșterea clerului și educarea religioasă a tineretului. Ortodocșii și în această privință depind de Stat. Așa scrie în Legea Bisericii ortodoxe. Se poate un efect mai tragic al Concordatului?

Încă un act: eroic Concordatul „întărită foarte mândria românească”. Fiindcă „nu recunoaște fruntariile României”, „lasă contactul direct și absolut liber între catolicii dela noi și Scaunul papal” etc. etc. o sută și una de motive la cari „Telegraful” (17. XI 35) renunță, „ca să nu se prăbușească sub povara lor indicatorul balanței pe care se judecă Concordatul, către un răspicat — e nul!”

Renunțăm și noi la continuare. Bugdă pe titlitori să citească în original. Fiindcă ceace am scris noi aci, are aparența de glumă. Se vor con-

Crimă națională

Pentru cine se face episcopia ortodoxă a Maramureșului — O vladicie a morților — Autorii războiului confesional fac mărturisiri complete — „Universul” nu e obiectiv

(*). Se discută stăruitor, nu numai în presă ci și în cercurile conducătoare și competente, chestiunea fraților noștri pe cari vitregia vremilor i-a făcut să-și uite limba românească. — Readucerea lor în comunitatea neamului este o mare problemă națională. Și o mare datorie. La împlinirea ei toți cei buni trebuie să-și dea întreaga contribuție.

Un cuvânt luminos, pe cât de răspicat pe atât de românesc, a spus în cauză Psf. Alexandru al Maramureșului, într'un memoriu trimis guvernului țării. L-am publicat și noi, în numărul din 9 Noembrie c. După obiceiul său, Preasfințitul vorbește scurt și cuprinzător, cuprinde, în câteva puncte clare, un întreg program de muncă, și de soluțiuni practice. Subliniază, cum era firesc, rolul covârșitor al Bisericii în această acțiune națională. Accentuează însă un lucru de sine înțeles: că pentru împlinirea acestei misiuni Biserica are nevoie de pace și de întreg concursul Statului. Invrăjbierea confesională îl paralizează puterea de muncă isbăvitoare, ce l-se cere. În chip deosebit, în ce privește teritoriile din nordul țării, încercările de infiltrație a unei episcopii ortodoxe în Maramureș „este a se socoti drept o adevărată crimă națională”. Fiindcă această vladicie este „specific proselitistă”, adică provocatoare de certuri și dușmăni.

Nici o singură clipă nu ne-am legănat în iluzia că acest glas românesc va fi înțeles de către sectarii ortodocși din Cluj și Sibiu. Porniți la „luptă omerică” împotriva uniților, ei se războlesc cumplit cu dreapta judecată. Era deci clar dela început, că în fața adevărului vor fi cuprinși de nouă epilepsie hobotnică. Că ura lor neostolată va găsi aci un nou prilej pentru utilizarea cunoscutului lor dicționar de injurături unitofoabe. Știam, că așa va fi.

Chiar de aceea, eram hotărâți dela început să nu nu le mai răspundem. La ce să mai stricăm orzul pe găște? Când d. Matel, faimosul bărbat..., a plecat la „lupte omerică”, trebuia neapărat să ne ferim din calea lui. Altfel primejdiam efectul... omeric al

vinge însă că este adevărul adevărat. Chiar așa se poartă lupta împotriva „convențiilor cu Roma”. Cu aceste argumente și nu cu altele. Nici chiar d. Sextil Pușcariu, academician, angajat ca număr de atracție la spectacol, n'a găsit ceva mai nou. Drept orice răspuns la întrebările dlui Frolo, i-a trimis broșura dlui Ghibu.

E, fără îndoială, cât se poate de trist. În același timp însă, nu se poate mai „omeric”. — Și asta-i principalul!

războiului său prăpăstios. Ascuns în viscerele anonime ale calculului său clujan, botezat „Renașterea”, el tocmai acum vrea să spargă zidurile Troiei unite. Din fericire a descoperit pe „comandantul ofensivei catolice” și îl arată „în toată structura lui autentică” (sic!). Ar fi păcat să-l oprim în acest drum presărat cu laurii hazului obștesc. — La rândul lor, „Telegraful” nu puteau rămâne mai pe jos. Trebuia neapărat, să-și arate din nou ura și gradul de cultură. Pentru ei, în episcopul Rusu „nu trăiește dragostea de neam”. Pentru ei, „uniția învață pe credincioșii ei să disprețuiască orice creație spirituală ce apare în neamul românesc...”. Așa grăiesc ucenicii lui Mangra. Și pentru ei nu-i nevoie de nici un răspuns!

lată însă că sare, în această tristă horă a urei, și „Universul”. Cântă și el în struna „Renașterii”. Civilizat, însă. Nu înzultă. — Dar, în fond, arată aceeași lipsă de obiectivitate. Ceeace nici dela „U.” nu ne mai surprinde. Constatăm doar, cu regret, că de atâta vreme se face și el unealtă nedreaptă a luptei confesionale, de dragul căreia calcă în picioare adevărul.

Cu perfectă seninătate „U.” (23. XI. 35.) afirmă că „de când s'a înfăptuit unirea Transilvaniei... s'a simțit necesitatea infiltrației unei episcopii ortodoxe în Maramureș și Satu-Mare... Populația românească ortodoxă, din această parte a țării, reclamă un episcopat. Pe de altă parte, propaganda întinsă ce o fac maghiarii în toată zona frontierei de vest și de nord, ca și dezvoltarea tot mai mare a sectelor aparent religioase, dar în realitate politice, cu tendințe antiortodoxe și antiromânești... La atâta se reduc argumentele pentru infiltrația episcopiei.

Nu ne putem oprî mirarea că un ziar de talia „Universului” scrie cu atâta ușurință și atât de necontrolat. — Dar toată lumea știe, că la unire nu existau ortodocși în Maramureș! Cum putea fi deci necesară de atunci o vladicie la Sighet? Și se știe iarăși, că dela unire până azi Biserica ortodoxă a făcut în Maramureșul unit o propagandă absolut neevangelică, un prozelitism cu totul condamnat. Totuși nici astăzi nu are în Maramureșul propriu zis decât câteva mii de credincioși, cumpărați prin mijloace reprobabile. Pentru aceștia să se infiltraze o episcopie? Afirmă „U.” acest lucru serios? Nu putem crede. — A auzit „U.” ceva și despre „desvoltarea sectelor”. E ceva în lucru. Decât că sectele nu în acea regiune cresc și înflorească. Ci ceva mai jos. Pe la Arad și mai la vale. În regiuni ortodoxe. Cari au și vlădicie. Să întrebe „U.”

câte ceva pe la ministerul cultelor și numai după aceea să vorbească. — Propaganda ungurească există. La granița de vest. În Nord? Pe cât știm, acolo sunt alte neamuri, cari n'au nici un interes să îndrăgească pe unguri. Ori, poate, „U.“ are altă hartă a României? Așa dară, dacă e să se facă vlădicia cu această țintă, apoi în apus trebuie așezată, nu la Sighet. Dar acolo cam sunt vlădicii. Și la Oradea și la Arad. La Satu-Mare? N'are credincioși. Ca să-și justifice existența, ea n'ar face alta decât să caute a ne fura credincioșii uniți. Exact ocupația unică pe care ar avea-o și în Sighet. Asta e acțiune românească?

Dar e și de prisos să se căznească „U.“ în căutarea de argumente inexistente. „Renașterea“, din care se inspiră, face doar mărturisiri complete, cari aruncă în vânt toată pleava de sofistărie patriotardă a „Universului“. Iată ce scrie oficiosul ortodox dela Cluj; „Noi (ortodoxia) știm ce căutăm în Maramureș. Ne chiamă glasul străbunilor descălecători de țară, cari n'au fost de loc catolici și nu se pot odihni în mormânt văzându-și strănepoții rupți, prin silnicie, din legăturile sfinte cu tainica unitate de veacuri a sufletului românesc“. — Așa da, mai înțelegem. Nu cei vii, ci morții cer vlădicie în Maramureș. Altfel nu se pot odihni ei, Doamne ferește, se vor face strigoi. De așa primejdie trebuie să ne păzim. Să se influențeze imediat vlădicia morților din Maramureș! — Da și nu prea. Că vedeți, dacă odată morții dau năvală la buget și la potcapuri, apoi de ce numai unii și nu toți? Se vor ridica și morții veacurilor prime de românism creștinesc, cu toți. Toți câți au adormit pe platurile noastre până la Fotie. Legiuni fără număr, cari au trăit în ascultare de Roma. Și cari, vreme lungă, au făcut și slujbele latinești. Vor cere și ei vlădicii catolice. Și se va încinge, neică, între cele două tabere de morți o păruială și o bătălie mai omerică decât aceea pe care o încearcă acum d. Matei printre cei vii. — Așa va fi.

Dar să lăsăm gluma. Prea e trist adevărul pe care îl mărturisește sincer d. Matei. Vreau o vlădicie pentru a face ortodocși pe uniții din Maramureș. Clar și precis. Deci, o episcopie a cărui rost mărturisit este stricarea Bisericii noastre. Episcopie „specific proseli-

tistă“. — Să spună acum „U.“ nu este asta o „crimă națională“? Nu însemnează aceasta deschiderea oficială, sistematică, a războiului confesional? Că doară nu-și inchipule nimeni că credincioșii noștri vor sbura, așa cu una cu două, în brațele Băzoagilor și vizitilor popii ai Preașfințitului Ivan?! — Iar „Universul“ însuși afirmă categoric: „*Noi n'avem nevoie de lupte și rivalități religioase, ci de unire și înțelegere*“. Pentruca cele două biserici românești să lucreze „la întărirea românismului“. — Ne permitem, deci, să întrebăm: ce este, din punct de vedere românesc, fapta acelor cari provoacă războiul între frați, de dragul unor himere proselitiste? Și ce nume trebuie să i-se dea?

„Crimă națională“. Asta e numele. — Bine a botezat-o vlădica Alexandru al Maramureșului. Așa este!

Un pas înainte și doi înapoi. Nu-i prea militărește, dar așa calcă cei dela ministerul apărării naționale îndată ce intră pe teren care nu-i privește direct. Cum dovedesc mai nou anumite ordine ce ar fi să promoveze educația morală în armată.

Un pas înainte. S'a dat ordin cercular tuturor comandamentelor armatei ca toate trupele să trimită, în Dumineci și sărbători, oamenii de sub arme la biserici, în toate garnizoanele țării. Ca o întregire a acestui ordin s'a mai luat dispozițiunea ca toate corpurile de trupă să oblige pe ostași să aducă, la înapoierea din vacanță sau permise, o adeverință dela preotul comunei că au frecventat biserica și în timpul cât s'au găsit acasă. — Bună măsură și vrednică de toată lauda. De nu se va interpreta și asta pe dos.

Doi pași înapoi. Trecând cu vederea „bagatelul“ din Constituție, că adevărat România mare (nu mai suntem în cea mică și veche) are două biserici române egale de naționale, decretează cu dela sine putere: „Ministerul fiind sesizat, că, cu ocazia sărbătorilor naționale, s'ar ivi diferite incidente regretabile între reprezentanții celorlalte rituri și reprezentanții bisericii ortodoxe, în toate aceste ocazii, te-deumul se va oficia la biserica ortodoxă, indiferent de gradul pe care îl are preotul; iar programul oficial — odată

stabilit — trebuie respectat de toate confesiunile. Așa se procedează în garnizoana Bucureștilor și tot așa trebuie să se procedeze în toate garnizoanele din țară“.

Ca și cum raporturile numerice dintre ortodocși și uniți ar fi pretutindenea cele din Cetatea lui Bacur.

Athleticii și parlamentarii noștri vor și pune la punct și această problemă pentru noi atât de jignitor puasă și soluționată ad hoc de chemați și nechemați.

Iarăși sectele

— Intre dogmatică și ascheză —

Toți câți s'au ocupat de problema sectelor, au aflat că în mare parte le alimentează imensele lacune de cunoștințe ale clerului; dar pe lângă aceasta încă una: lipsa de spirit apostolic.

Un sinod ortodox din Basarabia, ocupându-se de cauzele sectelor, a stabilit ca motiv primordial, că există un curent general, care de altfel se observă și'n politică prin tendința de fărâmițare în partide mici.

Cât ne privește pe noi: argumentul acesta și-l însușesc mulți din contrații noștri preoți... Nu știu dacă există un curent universal, dar știu că dacă preotul e dig, valorile se sparg ușor și dacă-i provăzut cu armura recomandată de Apostol parează toate loviturile la sigur.

Dar pentru aceasta, pe lângă elementarele cunoștințe de dogmatică și de sectologie, ne trebuie mai mult spirit apostolic; căci pentru a promova credința, n'ajunge numai o stereotipă expunere de doctrină — ori cât de savantă ar fi — ci trebuie suflet: iată un domeniu unde se îmbină dogma cu ascheza.

Ne-am uitat că la credință nu se convertește cineva ca la un sistem oarecare de filozofie. Credința are un element divin: grația. Credința-i har prin definiție, deși își are preambulii săi ca dovezi. Căci deși intelectul și voința încă-i dau însemnată contribuție, totuși credința rămâne har, și unui eretic poți să-i dai explicații dar grația nu i-o poți conferi. De aceea de cele mai multeori, cele mai apodictice argumente rămân infructuoase. Așa, bine

□ □ Foiața „Unirii“ □ □

Probleme catehetice

— Schițe de lecții —

de Pr. Teodor Matei

Părintele Canonic Brinzeu, într'un număr mai recent al „Unirii“, spunea că se bucură mult pentru faptul că au început să se discute în coloanele ziarelor probleme catehetice. — Cauza că nu s'au pus mai des aceste probleme, și nu s'au discutat mai mult în publicitate, Sfînșia Sa o atribuie și *timidității* celor mai tineri, cari nu prea îndrăznesc să-și spună cuvântul în scris, decât cu rezerve. — Va fi și timiditatea una dintre cauze, e adevărat, — eu cred însă, că mai mult decât aceasta, este lipsa de formațiune catehetică. — Ce brumă de formațiune catehetică avem din Seminar, nu ajunge să poți aborda probleme pedagogice noi, cu pretenția să impui. În Seminar, fără îndoielă că ni-s'a dat cât ni-s'a putut da, dar pentru școala secundară, mai ales, nu ajunge!). La Seminarul pedagogic Universitar,

*) În Apusul catolic se țin cursuri de perfecționare, nu numai pentru preoți, dar și pentru mireni de ambele sexe. Aceștia din urmă, fiind și organizați în „Asociația catehizatorilor“ (în Franța, de pildă: „Archiconfrérie de l'Ouvrier des Catechismes“).

din Cluj (unde e Părintele Simu, un excelent profesor), încă am prins — și am prins foarte mult, dar și pe acolo am trecut numai în goană, — vorbesc cel puțin de seria mea. — De atunci au trecut câțiva ani și e într'adevăr îmbucurător că au început unii alții să ridice câte-o chestiune pentru discuție. Semn că se orientează și caută să se formeze singuri, punându-se la curent cu nouile curente ale pedagogiei catehetice, de prin cărțile și revistele străine, cari sunt așa de multe și de variate, încât chiar că te delectează și răpesc, vorba colegului meu P. Micla.

Dacă în coloanele „Unirii“ voi găsi ospitalitate — și nu mă îndoiesc, — aș vrea să ies și eu din „timiditate“, abordând câteva chestiuni — și asta cu scopul să fie criticate — binevolitor — de contrații, pentru a se limpezi și pune la punct.

E vorba anume, de niște *Schițe de lecții* pe cari am ajuns să mi-le fac și pe cari — după o experiență de câțiva ani în învățământul secundar, — le socotesc de foarte bune și practice.

Aceste „schițe“, când expun lecția în fața elevilor (— funcționez la o școală de fete —), le scriu pe tablă și le pun și pe ele să și-le treacă în caetele destinate pentru acest scop — Din aceasta metodă derivă următoarele avantaje: 1. Elevii și are înainte întreg planul,

conturile lecțiunii și astfel prinde mai bine chestiunea. — 2. La recapitulare, sau la prepararea pentru ora următoare, asemenea va avea orientarea mai ușoară și va putea îmbrăca, fără multă greutate „scheletul“ ce-l are înainte. — 3. Caetul cu aceste „noițe“ și-l păstrează și după ce isprăvește clasa — și în caz de nevoie, să mai orientează referitor la unele chestiuni. — (Anul acesta îmi spunea o elevă că s'a lăudat, sau mai bine zis: i-a fost lăudat de cineva „Caetul de religie“, — și zice că respectivul Domn a admirat metoda). — Manualele nu le păstrează, după ce isprăvește clasa, pe lângă toate stăruințele noastre, decât doar cu foarte rare excepții. — 4. Nu-i mai puțin important și de folos acest metod, nici pentru catehetul însuși, și lui îi va fi mult mai ușor să expună chestiunile sistematic și logic având schița *precis*, cu punctele esențiale conținute și sistematizate.

Fără îndoială că acest „schelet“, acest „cadru“, va trebui umplut, va trebui însuflețit prin explicațiile catehetului... Va trebui, zic, însuflețit cu suflet din sufletul lui, cu viață din viața lui; va trebui luminat cu lumina din lumina primită de el, — altfel, rămâne mort — „scheletul“, — rămâne fără viață și rămâne în umbră și'n întuneric... De altfel, — tot din experiență vorbesc, — se poate și cu acest metod face „școala activă“, care e acum la

remarcă *Spirago* în Catehismul său, că credința nu se operează printr-o simplă contrapunere de dovezi: „Unul eretic poți să-i demonstrezi teza, să i-o lămurești; poți să-i invoci argumente noi, dar credința nu-i poți da; credința-i har și harul îl dă Dumnezeu”.

Incontestabil că Dumnezeu dă grație suficientă fiecui. *Facienti quantum in se est Deus non denegat gratiam*. Dar câți fac atâta cât pot? Câți cooperează cu grația? Nu de asta se îngrozia *sf. Augustin*?.. Iată de ce-i necesară rugăciunea, ca Dumnezeu să-și dea harul.

Deci, ca o consecință firească: apostatarele dela credință acolo-s mai dese, unde bisericile toată săptămâna stau închise. Și de aceea: nu-i fără temei credința că defecțiunile succesive pot fi socotite drept corelativul logic al vieții spirituale a preotului. Iată de ce trebuie contopită dogmatica cu ascheza. — Doar *sf. Dominic* a convertit cu rozarul în scurt timp peste 100 000 de Albigerzi, înainte refractari la toate predicile savante. Ori, când pe *Sf. paroh din Ars* îl întrebese un coleg, cum să-și convertească credincioșii, i-a răspuns cu obișnuita-i cordialitate: „Mortificatute-al pentru ei? Ajanat-ai? Postit-ai? Silit-ai pe Dumnezeu să le dea ajutoarele de lipsă?” — De ne-ar replica și nouă: când și-al ai fiat enoriașii'n apele sectei, făcut-al rugăciuni speciale pentru ei? Aplicat-al mai multe *sf. Liturgii* cu intenția aceasta? Ajanat-al?..

Namai formulând întrebările, și trebuie să recunoaștem că cei răi sunt mai zeloși în combaterea adevărului, decât cei buni în apărarea lui.

E sigur că acolo unde Dumnezeu nu dă harul, preotul își are partea lui de responsabilitate. „*Qualis rex, talis grex*: cum e păstorul așa-i și turma”. De aceea credincioșii, mai des de cum s'ar crede, sunt exponentul fidel al icoanei sufletesti a preotului. — Mai trebuiește spiritul apostolic și sectele se vor desrădăcina ușor: aici e hotarul unde trebuie să se identifice doctrina cu ascheza.

Pr. Ioan Ploscaru

Greșală cumplit răzbunată. Atenția unei lumi întregi e îndreptată astăzi spre *Abisinia*, pământul și oamenii ei. Nu multă lume va ști însă că, odată ca niciodată, această țară era împărăție catolică. Și totuși așa este: la 11 Februarie 1626 s'a făcut sărbătorește unirea din chestie. Actul e prins în slove de marmoră în *Sau-Pietro* și actualul *Negus* l-a cettit și

modă, în pedagogie, pe toate câmpurile de activitate școlară — și care a fost și a trebuit să fie totdeauna, tactica pedagogică creștină. Creștinismul doar înseamnă viață, trăită intensiv, nu teorie seacă și goală. (Referitor la aceasta parte a chestiunii, însă, îi las pe *P. Miclea* să ne întrețină mai pe larg, așa cum a făcut-o și până acum, într-o serie de articole în „foița” „Unirii”).

Vor urma deci o serie de *lecțiuni în schițe*, din *Morală* mai întâi, pe urmă volu publică câteva și din *Dogmatică* (cursul secundar).

În lucrarea acestor schițe, firește că m'am folosit și de manualele noastre de religione pentru cursul secundar, apoi și de alte manuale streine, mai ales de acelea ale *P. Boulenger: La Doctrine Catholique* (mai multe volume).

Ici-colea, la călcăiul coloanei, volu adăuga și câte-o „notă” explicativă, pentru o mai ușoară înțelegere. Aceste „note” însă, nu se în de corpul schiței. Vorbesc numai de acelea dela „călcăiul” coloanei — că nu se în de corpul schiței.

el acum câțiva ani, cu prilejul unei treceri prin Roma.

La încheierea unirii religioase menționate mai sus s'a ajuns în urma sforțărilor supraomenești ale jezuitului portughez *P. Paer* și a tovarășilor săi, cari au știut să fie de toate: și medici și infirmieri și arhitecți, și salahori, și fărari și ziditori, și agronomi, și tot de ce era lipsă pe lângă credință curată în acele părți ale întunerecului într'ale religiei. Patriarhul *Alfonso Mendez* a avut însă mână nenorocoasă. A luat dispoziții cari au mănât apa la moara celor ce urau de moarte catolicismul. După cum scrie *Civiltă Cattolica* din Roma, într'unul din ultimele sale numere, acest patriarh, mănât de gânduri bune în sine, dar nepotrivite împrejurărilor, a dispus ca noii preoți să fie toți celibi; cuminecarea credincioșilor să nu se mai facă decât sub o specie; postul de *Miercuria* să treacă pe *Sâmbăta*; să se introducă negreșit calendarul și ritul latin, ș. a.

Toate acestea turbură rău pe monahii indigeni, credincioși ritului lor răsăritean. Acestora li-se alătură și „madame” dela curtea regală și, în scurtă vreme, murind și regele catolic, *Socinos*, urmașul acestuia *Fasilados* e câștigat pentru dușmanii unirii. Iar cu aceasta, pentru moment cauza catolicismului e pierdută. Isbucnește o prigoană cumplită cărela-i cad jertfă cu dulumul strălucit și băștinășii catolici. (Între alții chiar și *Sela*, unchiul regelui). — Praf și pulbere se alege de o clădire ridicată cu jertfe mistuitoare și îndrituitoare de cele mai bune nădejdi *Horum meminisse juvabit. (mb)*.

Apropos de „Mens sana...”

Atâta se tot cântă și se descântă că pentru a face ceva de dal Doamne în viață se recere să fi sănătos măr și de o sdrăvenie erculeană, cât multora asta le pare ceva așa de limpede ca bună ziua. De aci regrete când nu-i cazul s'atingă măsura visată; umflare în pene când se simte norocul „zodiei bune”, — exces de sforțări artificiale pentru a se ajunge la fizicul robust, singurul socotit sălaş acceptat de regina *Mens Sana*.

Decât: nu-i tot aur ce lucește, nici adevăr tot ce are veleități de a fi privit ca atare. Realitatea e alta: mintea regină n'o prea întâlnim la atleții pumnilor tari, a mușchilor de oțel, a maxilarelor rezistente, a spetelor late, a picioarelor columnale, a plepturilor bombate și a altor calități preamărite în gazetele sportive. Nici măcar viața lungă n'o întâlnim la recordmanii arenelor cu spectatori mulți și capete pușine.

Se înțelege însă că socotim de exagerare și vorba lui *Pascal*, în sensul căreia adevărata stare a omului mare ar fi boala. Dar, la orice întâmplare, e foarte cuminte remarcă cugetătorului german *Hilty*: „A trăi fără suferințe e ceva nesănătos din punctul de vedere al spiritului... Suferința păzește de putrezire”. Și s'a văzut de atâtea ori cum oameni reduși ca forțe fizice fie prin boală cronică, fie prin bătrânețe, au săvârșit totuși lucruri extraordinare. „*Schönere Zukunft*”, mai în vară, încresta o seamă de cazuri concludente. Așa: *Sf. Gregoriu cel Mare*, papa Romei, a fost șintuit la pat ani de zile și totuși a desvoltat o muncă de uriaș; *Darwin* a fost bolnav mai bine de patruzeci de ani și totuși a făcut enorm pentru știință. Tot bolnăvicioși au fost și filozoful francez *Montaigne*, nemuritorul poez german *Schiller*; liravi au fost ca organism și *Bariștu* (1812—1893) și *Ciparișu* (1805—1887) și poezii, și cu toate acestea au trăit mult și au lucrat cum se știe, și mai mult decât se știe. —

Despre acel „*malleus haereticorum* = ciocanul ereticilor” care a fost marele Dascăl al Bisericii, *Sf. Robert Bellarmin* se știe că era așa de micuț încât când predica trebuia, în amvon, să se sule pe un scaun pus anume, ca să fie văzut mai bine de public.

Dacă-i vorba de bătrini cari au și'n timpul căruntețelor adânci prestații grandioase, apoi se pot arăta o sumedenie de pilde din toate vremile. Vezi bine că asta n'o s'o facem noi alcea. Dar, pentru ilustrarea tezei, relevăm câteva cazuri:

Humboldt își încheie monumentală sa operă „*Kosmos*” cu o lună înainte morții sale de nonagenar; *Michel Angelo* a produs opere neplăcutoare și la vârsta de 89 de ani; *Verdi*, celebrul compozitor italian, și-a terminat răpitorul său *Fallstaff* la 80 de ani; celebritatea medicală italiană *Montanari* scrie și acum (e trecut de 102 ani) excelente studii de medicină. Și apoi *Zhers* n'a luat cărma Franței, în cele mai critice vremi ale ei, la vârsta de 73 de ani? Dar *Clemenceau* și *Hindenburg* n'au dat dovezi de extraordinară putere de muncă la bătrânețe adânci? Și nu dă și acum aceeaș dovadă *Masaryk*, octogenarul președinte al republicii Cehoslovace?

De prisos să înmulțim pildele. Constatăm doar atâta: *Mens Sana* lucrează și cu tovarășul *Corpus sanum*. Dar acesta nu-i este conditio sine qua non. Ba de atâtea ori când sub raportul sănătății e de o bonitate ce împune zevzecilor, e deadreptul o păcoste pentru ea! — Pentruca să se știe și asta!

R. Negru

Rugăciuni pentru pacea lumii. Zi-lele trecute *Card. arhiepiscopesc Verdier* al Parisului a trimis fiilor săi sufletesti o scrisoare pastorală, legându-le de suflet să ceară în rugi continue și fierbinți dela Cel de sus pacea lumii în permanență primejduită. Le aduce aminte totodată sugestia din vară a episcopului de *Lourdes*: c'ar trebui adevărat perpetuat tridul de rugăciuni deacolo pentru pacea între neamuri. Și în legătură cu această idee propune și dânsul ceva propriu Parisului, și pozitiv: Catedrala „*Sf. Inimi*” de pe *Montmartre* să fie locul sfânt unde să alerge mii și mii să se roage în scopul amintit.

Ilustrul ierarh și om de acțiune declară apoi că de aci încolo în fiecare *Vineri* întâiu a lumii va sluji el însuși cu solemnitate deosebită *Sf. Liturghie* în acea biserică la intenția de mai sus. *Liturghia* aceea se va și numi în perpetuu *Liturghia Păcii*. În toate *Vinerile* de peste an parohul bisericii va sluji *Sf. Liturghie* dela ora opt tot pentru pacea lumii. La prima *Sf. Liturghie* parohială din această serie ce nu se va mai întrerupe, s'a angajat să asiste și înaltul Păstor în persoană. Cum a și făcut în 15 Noemvrie c.

Cauza păcii e mare și sfântă. Franța ierarhică caută calea soluționării ei. Și credem că pilda dela Paris va fi înțeleasă și urmată cu vremea în lungul și latul lumii.

Clipe înălțătoare. Comuna fruntașă *Balșa* din jud. Hunedoara a avut parte, *Duminică*, în 10 Noemvrie c., de neuitate clipe înălțătoare de suflete. — În acea zi adevărat s'a făcut binecuvântarea noului locaș dumnezeesc ridicat aci din danii marinimoase și cu osteneala și râvna pâr. *Augustin Boca*, trecut în 1932 la noi dela ortodoxie cu un mănunchiu de credincioși. Actul sfânt l-a săvârșit pâr. *Valer Paveloni*, protopopul nostru din Orăștie, cu asistență de 13 preoți și cu participarea celor mai bine de 1300 suflete din loc și satele vecine. — Ajute ceriul la tot mai mult! (*P. Sabiu Olea*).

Știri mărunte

Personale. Ven. Ordinariat al Clujului a făcut mai nou următoarele schimbări în cler: a fost trecut la Ilisia pâr. *Iuliu Drăgan* din Corvinești; pâr. *Terulian Micu* din Feldioara, la Corvinești; pâr. *Ovidiu Bulbuc* din Năsăud, capelan cu drept de succesiune la Măgura Ilvei; pâr. *Iacob Chitul* din Coșbuc, la Năsăud III; pâr. *Victor Someșan* nouhirotonit, la Coasta; pâr. *Emil Demian* nouhirotonit, la Coșbuc; pâr. *Teodor Oprea* din Florești, paroh tot acolo; pâr. *Emil Haleș* din Ilisua, reintregat la Băbdiu; pâr. *Laurențiu Bud* din Băbdiu, reintregat la Dolheni; pâr. *Petru Scridon* din Chiuză, paroh tot acolo; pâr. *Emil Ciurdărean* din Nimieja de jos, paroh tot acolo.

Preasfântul Sacrament în avion! În toamna acestui an s'a ținut la *Medellin* cel de al doilea Congres Național euharistic al Columbiei, la care au participat peste 100.000 de credincioși. Cu îngăduința Sf. Părinte dela Roma, Preasfântul Sacrament a fost adus la noua catedrală de aci cu avionul, dela Bogota, într'un ostensoriu purtat de episcopul coadjutor Gonzalez. Tot drumul dela aeroport și până la catedrală mulțimile aruncau flori din balcoane, de pe ferestre, din stradă, în calea automobilului în care se afla Sf. Taină și episcopul Gonzalez.

Noul numiri de cardinali în perspectivă. În 16 Decembrie c. colegiul purpurajilor romani se va întruni în consistor secret, sub presidiul Sf. Părinte. După știri din Vatican, cu acel prilej, după, alocuția Sanctității Sale Piu XI, va urma și crearea alor nu mai puțin de douăzeci cardinali, dintre cari se dă cu șocoteala că 14 vor fi italieni, iar 6 de altă naționalitate.

Locale. Măine, Dumineca X după Înălțarea Sf. Cruci, va predica în catedrală pâr. *Dr. Leon Sârbru*, spiritualul Seminarului Teologic, iar Dumineca ce-i urmează va predica pâr. *Augustin Folea*, dir. cancelariei mitropolitane.

— Alaltăieri, Joi, după sf. Liturghie dela catedrală, pâr. *Dr. Ioan Balan* a ținut o conferință religioasă în sala de gimn. a liceului de băeți, stăruind asupra raporturilor morale dintre stăpâni și slugi. — E prima conferință din seria celor aranjate pentru postul Crăciunului de Reuniunea Femeilor Române Unite din Blaj.

— Tot alaltăieri, după amiază, Reuniunea Mariană a Școlii Normale de Fete din Blaj, de sub conducerea pâr. *Dr. Leon Sârbru*, prof. de religie, a aranjat în sala de gimnastică a Institutului Recunoștinții o *ședință festivă* cu program variat și select. Lumea, — foarte numeroasă, — ce a luat parte la acest festival s'a depărtat cu cele mai bune impresii.

Sfârșitul unui mucenic. Agenția *Fides* aduce acum informații de amănunt asupra morții misionarului *P. Biron* din Misiunile Externe dela Paris. Acesta, după ce 9 ani și mai bine colindase și cunoștea bine ținutul »Lolos« din părțile Szechivanului, chinez, a cerut permisiune dela mai marii săi să se așeze printre așa ziiși »Oase negre« de acolo. S'a și așezat în Kuatenpin la 1600 metri înălțime, în Iulie 1931. Anul acesta, în 20 August, a fost ucis însă în chip barbar. Scos cu șiretlic în afară de împrejurimile casei de un »Os negru« și un sclav, s'au năpuștit asupra lui, »prin surprindere« mai bine de 100 netrebniți cu gânduri asasinale. I-au legat mâinile la spate; i-au pus o funie în grumaz și l-au târât după ei având de grijă să imobilizeze și servitorii dela casa misionarului. După vre-o 20 pași *P. Biron* s'a poticnit și a căzut. Călii săi l-au trăs și așa

după ei, de funie, peste 100 metri, până s'a sufocat. Mort, l-au târât ca la un Km., apoi l-au desbrăcat de haine și l-au lăsat pradă sălbătăciunilor. S'au mai constatat pe trupul neînsuflețit: 3 răni mortale, una la grumazi, una la coasta stângă, sub inimă, și una la șira spinării. Alte 9 răni, nu mortale, sângerau în alte părți ale truoului.

Ziar sistat după 87 ani de apariție. Cărmuitorii naziști din Germania înțeleg libertatea de a scrie în felul lor. Cu ordinele mai noue tind să sufoce cu totul îndeosebi presa catolică. Ne mai înțelegând să apară în cătuși și forțat să publice toate meschinăriile anticatolice ale potențailor dela cărmă, veteranul cotidian *Deutsches Volksblatt* din Stuttgart și-a sistat cu 1 Noemvrie apariția.

Misionar și șef de pompieri... Nu de mult procurorul general din Washington, d. *Mac Grath*, a fost în inspecție prin coloniile din Alaska. Aici, în localitatea *Matanusca*, aflând că-i necesară o echipă de polițai și de pompieri, le-a și înființat numai decât. În fruntea echipei de pompieri a ajuns pâr. *Sulzman*, misionarul catolic al acelor părți. Numitul preot-călugăr, diplomat al colegiului universitar din Manhattan, făcuse pe vremuri parte dintr'un corp de pompieri voluntari la New-York. Prin urmare era expert în cauză. I-s'a pus la dispoziție numai decât un automobil ca să poată cerceta din timp în timp cele nouă colonii din raionul său.

„Biserica Vie“ se destramă. S'a născut din calcule sovietice. Dar nu mai poate dăinui, căci nu prea are aderenți. Nici chiar în Siberia, unde se puneau mari nădejdi în ea. Clădirile bisericesti din *Tomsk*, date »Bisericii VII« acum au fost redade comunității ortodoxe. Pentru că până și capul »Bisericii VII«, un anumit *Roșdentsvenki*, a trecut la cei fără Dumnezeu. — Intr'aceea și ce a rămas din vechea ortodoxie e luat la ochi de stăpânirea bolșevică cu gând de nimicire. După informațiile agenției »Eia«, la întâiu Decembrie c. trebuiesc să fie anunțați la comisariatul internelor toți oratorii sacri și toate capelele private. Dela aceeaș dată e interzisă orice nouă clădire de biserică, parclise, sinagogi ori moschee. Nici loc pentru așa ceva nu se mai poate ceda. Sunt strict oprite și școalele pregătitoare de propagandiști religioși. Asemenea și lectura cărților religioase în localuri publice.

† **Simion Ildorean**, inv. director în *Racovița* Banatului, a trecut la cele veșnice Luni în 11 Noemvrie c., în vârstă de 52 de ani. — Odihnească în pace!

Telefonul „Unirii“

I. Sibiu. »Virtuți ieziuitice« sunt multe. Că, slavă Domnului, puternicul ordin al Iezuiților este în deobște admirat în toată lumea. Nu știm în ce măsură »monitorul blăjan«, adică »Unirea«, are aceste virtuți. Un lucru însă este absolut cert: că ucenicii lui *Fotie* de pe malul Cibiului nu fac mare cinste maestrului lor întru bizantinism. Iși dau ei silința, nu-i vorbă, cât le ajung puterile. Le lipsește însă cu totul calitatea. Produc marfă proastă și neșlefuită. Intrigile pe care le încearcă, cusute cu ață albă, dovedesc un singur lucru: că sunt grei la cap. Pentru ei, congresele »Agrului« sunt ale dlui *Valer Pop*. Confundându-și dorințele cu realitatea, preacucericii ne visează aruncând anatema asupra acestor congrese. Nu pricep, cum de »Unirea« are cuvenitele elogi pentru Președintele »Agrului«, atâta vreme cât nu aprobă în întregime unele amănunte de organizare ale unor serbări agriste locale. Ei nu-și pot închipui, că într'o organizație mare și vie ca Agru, pe lângă multul bine care se realizează și care trebuie recunoscut, sunt și vor fi totdeauna și scăderi de îndreptat. Noi, ieziuiți, așa suntem: lăudăm ce e bun și stăruim pentru înlăturarea răului. După bizantinie însă nu e așa. Ci totul e minunat, fără prihană și fără scădere, numai ortodox să fie și mai ales, săvârșit de cei puternici. De așa și merge sfânta pravoslavnicie atât de minunat!

»Farul Nou«. București. Publicând, în numărul nostru din 9 Noemvrie, informațiunea despre retragerea dlui *Dr. N. Popa* dela conducerea »Farului Nou«, n-am voit să producem nici un fel de supărare. Cu atât mai străină de noi a fost intențiunea de a »torpila« o gazetă catolică, pentru care nu putem avea decât cuvinte de laudă binemeritată. — Observația că »Farul Nou« rămâne de-acum »un organ numai al catolicilor de rital latin

din V. Regat, fără nici o legătură cu biserica română, unită« era o simplă constatare de fapt, tot așa de puțin supărătoare cum ar fi pentru »Unirea« afirmația că ea este un organ al Românilor uniți. În chip deosebit, și pentru mai multă claritate, subliniem și noi cu toată convingerea, că »Farul Nou« reprezintă și mai departe vederile generale ale catolicismului, nefiind deosebire de principii între latini și uniți«. Și iarăși: suntem încântați de spiritul românesc care a domnit și, suntem absolut siguri, va stăpâni și de-acum înainte la »Farul Nou«, persoana dlui *Frollo* fiind pentru aceasta o cheazăie perfectă, chiar și dacă n-ar mai avea și alți colaboratori români, precum în realitate are. — Nu mai puțin adevărat este însă că în sânul aceluiași catolicism există mai multe »biserică«, adică unități organizate, cu rit și disciplină proprie, cu tradiții, preocupări și interese specifice. Acestea din urmă — și nu ceeace ne este tuturora comun — dau caracterul specific diferitelor publicațiuni, deopotrivă de catolice și de românești. Criteriul imediat și extern al locului și rolului pe care îl împlinește fiecare din ele, sunt directorii și susținătorii lor. — În acest chip judecăm nota din chestiune, credem că nu conține nimic ce să nu corespundă adevărului și nimic supărător.

Ciuc-Sângeorgiu. Prin »U. P.« am primit 200 Lei, abonament pe anul curent.

B. Țașa. Am primit abonamentul pe 1934.

Parohia, Șanț. Chităm primirea abonamentului pe anul 1935.

T. Oradea. Am primit 400 Lei, abonament pe 1935 și 1936.

Judecătoria mixtă Mediaș

Nr. G. 5199/3—1929.

Publicație de licitație

Subsemnatul delegat jud. prin aceasta publică cumcă în baza decizului Nr. 552—929 a Judec. Mixtă Dumbrăveni în favoarea urmăritului Banca Cooperativă c. p. a. dom. în Dumbrăveni contra urmăritului dom. în Ațel pentru incasarea creanței de 2700 Lei capital și acc. se fixează termen de licitație pe ziua de 30 Noemvrie 1935 ora 14 p. m în comuna Oțel No. c. 242 la locuința urmăritului, unde se vor vinde prin licitație publică judiciară 1 costum, 1 dulap, 1 masă, 1 ceas de perete, 1 butoi și 1 stropitoare de vie în valoarea estimativă de Lei 3800.— bani — în caz de lipsă și sub prețul estimativ. În cazul că acelea obiecte au fost sechestrate și de alți urmăritori, licitația este ordonată și în favoarea acelorora.

Mediaș, 11 Noemvrie 1935.

Deleg. Judec:
ST. VASILOVSKI

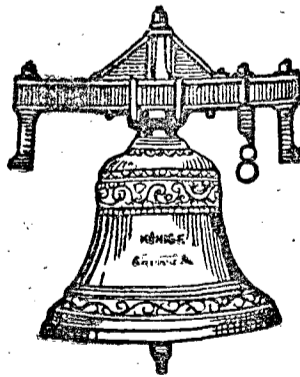
FRIDERIC HÖNIG

ARAD, STRADA BARIȚIU 10—21

Cea mai veche și mai mare turnătorie de clopote din România.

La comandă fabrică clopote de orice mărime, din cel mai curat bronz pentru clopote, pe lângă garanță mare și cu prefixare precisă a tonurilor. Invenție proprie licențiate

Rechizite și scane de fer pentru clopote. Motoare electrice pentru clopotit. — Telefon 376.

A apărut noua edițiune a LITURGHIERULUI

Crudo 250 Lei
Legat întreg în pânză, aurit 340 „
LIBRARIA SEMINARULUI — BLAJ